

Kindlus kasvuks

Reformierakonna, Sotsiaaldemokraatide ja
Eesti 200 valitsuse prioriteetidid 2024-2027

Uue valitsuse plaan on **kindlus kasvuks**

- Meie kindlustunnet on räsitud mitmed kriisid, kuid kõige teravamalt julm vallutussõda meie külje all.
- Julgeolek, Eesti majandus ja meie inimeste toimetulek on saanud pihta. Koos sellega ka riigi rahanduslik käekäik. Selgeks on saanud, et viimasel kümnendil oleme jätnud ise mitmed otsuseid tegemata.
- Peame tegema kõik, et Eesti inimesed ja ettevõtted tunneksid ennast kindlalt ja aitama Ukrainal sõda võita.

Uue valitsuse plaan on kindlus kasvuks

- Valitsuse prioriteetidid
 - ◆ Riigikaitse ja julgeolek – kindel riik
 - ◆ Ettevõtete kindlustunne ja uued investeeringud
 - ◆ Inimeste toimetuleku tagamine
 - ◆ Efektivsem riik ja korras riigi rahandus

Kaitstud ja kindel riik (1/3)

- Pärast sõja algust tõstisime riigikaitse kulutused ühe aastaga 2,16% SKPst (2022) 3,04%ni SKPst (2023). 2024. aastal ja sealt edasi ka riigikaitsekulutused 3,4% SKPst.
- See tähendab 2024 aastal 556 miljonit eurot lisakulutusi aastas võrreldes 2022. aastaga.
- Kaitsekulude katteks otsustas valitsus 2023. aastal tõsta käibemaksu 2%, selle rahaline mõju eelarvele on prognooside kohaselt 240 miljonit aastas, mis ei kata tekkinud lisakulutusi.
- Julgeoleku tagamiseks on ametisolev valitsus otsustanud teha igal aastal 40 miljoni euro eest lisainvesteeringuid. Seda summat tuleb veelgi suurendada.
- Venemaa tegevus on sundinud meid tegema suuri investeeringuid turvalisusse ja kriitilisse taristusse, mida me muidu teinud ei oleks.
- Et meil oleks Eesti kaitsmiseks ja agressiivse naabri heidutamiseks piisavalt moona tuleb kaitsekulusid alates 2026. aastal veelgi tõsta. Peame olema valmis ka igasugusteks võimalikeks hübriidrännakuteks ja kriisideks, selleks tuleb ka julgeolekusse laiemalt rohkem investeerida.

Kaitstud ja kindel riik (2/3)

- Eelarve seis ja praegused maksulaekumised ei võimalda selliseid kulutusi teha nii, et teised valdkonnad oluliselt ei kannataks. Seetõttu on vaja kehtestada lai **julgeolekumaks** läbi mille panustab kogu ühiskond kindlama Eesti ehitamisse. **Uus maks koosneb mitmest osast:**
- 2% käibe maksustamine alates 01.07.2025
 - 2% üksikisikute tulu maksustamine alates 01.01.2026
 - 2% ettevõtete kasumi maksustamine alates 01.01.2026
 - 2025. aastal peaks laiast julgeolekumaksust laekuma 116 miljonit ja 2026. aastal juba 813 miljonit eurot. Sellega kaetakse kaitse-eelarve 2,16% SKPst ületav osa, Ukraina abistamine ja täiendavad riigikaitse- ja julgeolekukulutused nt piiri kiire lõpuni ehitamine ja drooniprogramm.
 - **Maks kehtib tähtajaliselt 2028. aasta lõpuni.** Pärast 2027. aasta valimisi ametisse astuv valitsus saab küsida valimistel mandaadi ja otsustada, kas maksuga täielikult või osaliselt jätkamine on vajalik ka pärast 2028. aastat.

→ Julgeolekumaksu suunamine kasvanud riigikaitse ja julgeolekuinvesteeringute rahastamiseks

Julgeolekumaksu jagunemine	2024	2025	2026	2027	2028	Kokku
Laekumine	240	356	1053	1085	1124	3858
Julgeolekumaksu laekumine		116	813	845	884	2658
Varasem käibemaksu tõus 2%	240	240	240	240	240	1200
Kulud						4059
Kaitsekulude kasv 2,16%lt 3,4%ni sh Ukraina toetamine	550	550	550	550	550	2750
Laia julgeoleku investeeringud	40	49	40	40	40	209
Riigikaitse ja laia julgeoleku lisainvesteeringud			450	340	310	1100

Korras eelarve (1/2)

- Lisaks oleme kulusid pikka aega suurendanud nii, et makse ei ole tõstetud. Mitte midagi tehes oleks 2025. aasta puudujääk 5,3% SKPst. See tähendab ligikaudu 2,2 miljardit eurot. Peame selle augu kinni toppima ja eelarve 2027. aastaks korda saama kulusid vähendades ja tulusid suurendades.
- Korras eelarve on ettevõtete kindlustunde oluline osa ja tagab odavamad laenuintressid nii riigile kui ettevõtetele. Hoiame eelarve puudujäägi lubatud 3% SKP piires arvestades hüppeliselt suurenenud riigikaitse- ja julgeolekuinvesteeringute vajadusega.
- Oleme otsustanud **kärpida läbivalt avaliku sektori kulusid 10% 3 aasta jooksul**. 2025. aastal 5%, 2026. aastal 3% ja 2027. aastal 2%. See tähendab püsikulude kokkuhoidu 2025. aastal 123 miljonit eurot, 2026 aastal 230 miljonit eurot ja 2027 aastal 314 miljonit eurot.
- See puudutab nii töjõukuluseid, majandamiskuluseid kui kõiki sihtotstarbelisi ja tegevustoetuseid ning kõiki avaliku sektori asutusi, ka sihtasutusi ja riigiettevõtteid.
- Investeeringute mahtu me ei kärbi.
- Külmutame keskvalitsuse töötajate ametikohtade arvu.

Korras eelarve (2/3)

Kokkuhoiule lisaks teeme otsuseid pikaajaliseks eelarve seisuga parandamiseks

- Kulude jätkusuutlikkuse tagamiseks analüüsime erinevate toetuste vajaduspõhiseks muutmise võimalusi.
- Hoidmaks eelarve puudujääki kontrolli all lükkame aasta võrra edasi maksuküüru kaotamise ja tulumaksuvaba miinimumi tõusu 700 eurole.
- Suhkrumaksu otsustasime mitte kehtestada. Uutele maksudele saavad kõik poliitilised jõud küsida mandaadi valijatel 2027. aasta valimistel.
- Tõstame alkoholi- ja tubaka ja bensiiniaktsiisi 5% aastas ning müüme riigivara, nii hooneid kui maid.

Koos kõigi nende muutustega saame kulud kontrolli alla ning mitte suurema puudujäägi, kui 3% SKPst.

Majanduse konkurentsivõime

- Seame majanduse konkurentsivõime esimeste prioriteetide hulka. Meil tuleb taastada oma tugevused – ettevõtluskeskkonna lihtsus ja paindlikkus, ettearvatavus, digitaalsed lahendused.
- Maailm meie ümber on muutunud ja paljugi ei olene vaid Eesti ettevõtetest, veel vähem valitsusest. Me ei suuda konkureerida suurtes riikides makstavate toetustega, muuta geopoliitilist olukorda ja parandada seisut meie peamistel eksportturgudel. Aga oma tugevused saame me taastada ja neid veelgi suurendada.
- Näeme, et uus kasv tuleb kaitsetööstusest, investeringutest uutesse ja puhastesse tööstustesse ning ettearvatavast, stabiilsest ja atraktiivsest ettevõtluskeskkonnast.

Majanduse konkurentsivõime

- Ettevõtluskeskkonna atraktiivsemaks muutmiseks, investeeringute soodustamiseks ning tööstuse ja uute tehnoloogiate arendamiseks [loome majandus- ja tööstusministri ametikoha](#).
- Uute tööstuste loomiseks vajalike planeeringute kiirendamiseks ja lihtsustamiseks viime majandus- ja tööstusministri valitsemisalasse ka ruumilise planeerimise ning järgmise aasta alguses tööd alustava Maa- ja Ruumiameti.
- Taristu arendamisele suurema tähelepanu pööramiseks ja ühenduste parandamiseks [loome kliimaministeeriumis taristuministri ametikoha](#). Taristuministri valitsemisalal on transport ja liikuvus, merendus, ehitus- ja elamumajandus ja ringmajandus (sh jäätmed ja materjalide kõrgem väärindamine).
- Riigi digiarengu uuele tasemel viimiseks viime [andmehalduse, küberturvalisuse ja digiarengu justiitsministri valitsemisalasse](#).

Atraktiivne ja ettearvatav ettevõtluskeskkond (1/2)

- Reformime planeeringute läbiviimist ja tegevuslubade väljastamist, et uued investeeringud ei takerduks bürokraatiasse ning vähendame bürokraatiat igal pool kus võimalik.
- ◆ Lühendame oluliselt planeeringute läbiviimise aega.
- ◆ Loomes koostöös kohalike omavalitsustega uutele tööstustele eelisarendusalad, kuhu arendatakse välja vajalik taristu ning kus kõik vajalikud tegevusload on võimalik saada kiirendatud korras.
- ◆ Tagades keskkonnanõuete täitmise reformime keskkonnamõjude hindamise süsteemi, eesmärgiga lühendada hindamise protsessi aega kaks korda.
- ◆ Asjaajamise kiirendamiseks vähendame tegevuslubade arvu ning lihtsustame lubade ja registreeringute väljastamist.

Atraktiivne ja ettearvatav ettevõtluskeskkond (2/2)

- Muudame riigihangete seadust võimaldades hangete läbiviimisel senisest rohkem arvestada lokaalsuspõhimõtet ja keskkonnajalajälge, soodustada innovatsiooni ning arvestada senisest rohkem võimalike julgeolekuriskidega.
- Kehtestame reegli, et iga uue ettevõtetele halduskoormust toova nõude kehtestamiseks on vaja üks olemasolevatest nõuetest tühistada.
- Vähendame väike-ja keskmise suurusega ettevõtete aruandluskohustust.
- Vaatame üle avaliku sektori ülesanded ja muudame riigi efektiivsemaks ning vähendame dubleerivat bürokraatiat.
- Riigijuhtimise kvaliteedi tõstmiseks eelisarendame andmepõhist otsustamist, tehisintellekti kasutamist ja riigiga asjaajamise automatiseerimist.
- Arendame edasi e-riigi teenuseid, teeme need mobiilselt kättesaadavamaks ja suurendame nende toimekindlust ning küberturvalisust.
- Muudame sihtasutuste ja riigiettevõtete juhtimist efektiivsemaks ja seame ettevõtetele selgemaks omaniku ootused.

Kaitsetööstuse arendamine (1/2)

- Kaitseinvesteeringute suurendamine on meile ka suur võimalus kaitsetööstuse arendamiseks. Eesmärk on kasvatada [Eesti kaitsetööstus 1 miljardi euroni 2030. aastaks](#).
- Selleks, et kaitseinvesteeringute kasv panustaks Eesti majandusse, sõlmime otselepinguid Eesti kaitsetööstusettevõtetega, käivitame kaitseinvesteeringute fondi ning kasutame lokaliseeritud hankeid ja vastuoste.
- Jätkame kaitsetööstuspargi arendamist, et tagada Eesti kaitsetööstuse ettevõtetele tootearenduseks sobivad tingimused.

Kaitsetööstuse arendamine (2/2)

- Lähtume põhimõttest, et kohalik kaitsetööstus on osa meie kaitsevõimest ja seetõttu kasutame kaitsehangete läbiviimisel lokaliseerimise põhimõtet, seades muuhulgas eesmärgiks kaitsetööstuse tehnoloogiasirde ning otsides võimalusi kaitsetööstuse finantsvõimekuse parandamiseks.
- Toetame Eesti ja Ukraina kaitsevaldkonna ettevõtete koostööd ja Ukraina kogemuse kasutamist referentsina Eesti kaitsetööstuse ekspordivõime suurendamisel.
- Ukraina sõjalisel toetamisel lähtume Ukraina ja Eesti kaitseväge sõjalistest vajadusest ning soovist kiirendada Eesti kaitsetööstuse arengut. Selle eesmärgi saavutamiseks suuname vähemalt pool antava abi mahust Eesti kaitsetööstuse tellimusteks.

Uue puhta tööstuse arendamine (1/2)

- Olen veendunud, et uus puhas tööstus on tulevikus üks oluline Eesti majanduskasvu vedaja. Uued tööstusinvestorid ootavad puhast konkurentsivõimelise hinnaga elektrit.
- Jätkame maismaatuuleelektri vähempakkumistega ning korraldame meretuuleelektri ja juhitavate võimsuste vähempakkumised.
 - Kuulutame välja riigimaa hoonestusloa konkursid, mis võimaldavad riigimaadel rajada kiirendatud korras 1000 MW mahus maismaatuuleparke.
 - Kuulutame välja vähempakkumise uute juhitavate võimsuste väljaarendamiseks.
 - Viime lõpule Eesti-Läti 4. elektriühenduse planeeringu ja algatame Eesti-Soome 3. elektriühenduse planeeringu.

Uue puhta tööstuse arendamine (2/2)

- Uutele tööstustele soodsa investeerimiskeskonna loomiseks
- Võtame vastu kliimakindla majanduse seaduse, mis loob soodsa investeerimiskeskonna uute puhaste tööstuste rajamiseks ja vähese CO₂ heitega tehnoloogiatele kasutuselevõtuks.
 - Tööstusinvesteeringute soodustamiseks vähendame elektrienergia regulatiivseid kulusid.
 - Looime instrumendi elektrienergia otseostu lepingute sõlmimise soodustamiseks suurtarbijate ja tootjate vahel.
 - Arendame ette elektrivõrke, et kiirendada uutesse tootmistesse tehtavaid investeeringuid. Selleks kehtestame võrgu ettearendamist võimaldava regulatsiooni, mis tagab paremini prognoositavad liitumiskulud ja lühendab võrguga liitumise aega.

Kindlus kasvuks!

